

Władysław Korotaj

Pracownia Bibliografii i Księgoznawstwa Staropolskiego

Biuletyn Polonistyczny 12/34, 7-10

1969

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

manuscriptorum.I" na łamach "Pamiętnika Literackiego" /1968, z.3/. Został on pomyślany jako pierwsze ogniwo serii ukazujących się sporadycznie komunikatów, w których Pracownia nasza dzieli się z czytelnikami pokłosem ciekawszych, czy choćby tylko charakterystycznych pozycji, jakie stopniowo napływają do Rejestru. Jest to zatem miejsce, w którym znaleźć można impresje, uwagi, przykłady, wkraczające w treść zasobów Rejestru. Nie włączamy tam natomiast danych sprawozdawczo-statystycznych o p r a c y rejestracyjnej, gdyż te publikujemy w "Biuletynie Polonistycznym".

Tutaj też podać pragniemy do wiadomości wszystkich zainteresowanych Rejestrem, że jest on dostępny w Pracowni Staropolskiej IBL /Pałac Staszica, pokój 119, tel. wewn. 142/.

Starszy kustosz dyplomowany
Irena Fabiani-Madeyska

2. PRACOWNIA BIBLIOGRAFII I KSIĘGOZNAWSTWA STAROPOLSKIEGO

Zgodnie ze swą nazwą, Pracownia w dalszym ciągu prowadzi badania w dwóch kierunkach: bibliograficznym i księgoznawczym, które ze względu na nowe zadania bibliografii retrospektywnej stanowią nierozdzieloną całość.

Wśród prac bibliograficznych rozróżniamy dwie grupy: zagadnieniowe i osobowe. Trzyosobowy zespół: mgr mgr Wł. K o r o t a j, J. S z w e d o w s k a, M. S z y m a ń s k a /red. nauk. prof.dr A. G r y c z o w a, konsultant z języka łacińskiego doc. dr T. B i e ń k o w s k i/ opracowuje kolejny, drugi tom bibliografii dramatu staropolskiego: od jego początków do powstania Sceny Narodowej. Omawiana praca jest bibliografią zagadnieniową, dotyczącą gatunku literackiego. Opracowywany obecnie tom obejmie programy teatru staropolskiego, którego główny trzon stanowią : przekazy dawnego teatru szkolnego. Programy te dostarczają wielu różnorodnych informacji o sztukach przeważnie zaginionych, zawierają również sze-

reg danych o problemach dramaturgii szkolnej. Można np. dostrzec pewne wskaźniki rozwojowe tej dramaturgii, ewoluowanie od poetyki do poetyki, zamieranie jednych reguł na rzecz innych. Programy jako zapowiedzi przedstawień dostarczają wiele materiału do poznania teatru i życia teatralnego dawnej Rzeczypospolitej. Metoda opisu oraz opracowania, zastosowana w tomie pierwszym /1965/, jest utrzymana i w tomie następnym - oczywiście z koniecznymi, choć nielicznymi zmianami, wpływającymi ze specyfiki materiału.

Na marginesie prac nad drugim tomem bibliografii dramatu Wł. K o r o t a j opracował referat pt. "Z problematyki staropolskich programów teatralnych", ogłoszony w tomie: "Wrocławskie spotkania teatralne", Wrocław 1967.

Na konferencji naukowej Instytutu Badań Literackich PAN poświęconej zakresowi i metodom dokumentacji historycznoliterackiej /Poznań 28-30 XI 1968/ Wł. K o r o t a j wygłosił referat pt. "Z problematyki bibliografii gatunku literackiego /dramat staropolski/", złożony do druku w księdze referatów tej konferencji, która ukaże się w r. 1970.

Innego rodzaju pracą bibliograficzną był artykuł opublikowany w "Roczniku Biblioteki Narodowej" /t. V, 1969/ pt. "Warsztat naukowy historyka literatury w Instytucie Badań Literackich", autorstwa J. C z a c h o w s k i e j i Wł. K o r o t a j a /który opracował części: Średniowiecze, Okres staropolski, Oświecenie/.

Na podstawie materiałów znajdujących się w Pracowni został opracowany, również przez Wł. K o r o t a j a, referat nt. "Dynamika rozwoju piśmiennictwa polskiego w dobie kontrreformacji", wygłoszony na konferencji poświęconej problematyce polskiej kontrreformacji w dniu 6 IV 1968. Praca ta znajduje się w przygotowaniu do druku.

Bibliografią osobową jest praca mgr I. R o s t k o w s k i e j "Bibliografia twórczości Mikołaja Reja. Okres staropolski" /red. nauk. prof. dr A. G r y c z o w a/. Jest to w pewnym sensie spis załącznikowy do pełnego wydania wszystkich dzieł M.Reja, z których część ukazała się - a pozostałe mają się ukazać - w serii Biblioteka Pisarzy Polskich. Praca stanowi rozszerzenie i uzupełnienie dotychczasowych rejestra-

cji twórczości Reja, dokonanych przez K.Estreichera, G.Korbuta i autorów "Nowego Korbuta". "Bibliografia" obejmuje dzieła oryginalne ojca naszej literatury, utwory tłumaczone lub przetwarzane przez Reja oraz przypisywane mu. Rejestracją objęto wszystkie egzemplarze utworów znajdujące się w bibliotekach krajowych. Kwerend zagranicznych nie przeprowadzano i tylko dzięki uprzejmości prof. dr A.Gryczowej dodano dwa opisy utworów Reja z bibliotek Pragi oraz sygnatury z bibliotek lwowskich, wileńskich i leningradzkich /dostarczone przez M.Błońską i Wł.Korotaja/. W "Bibliografii" uwzględnione zostały utwory Reja, o których doszły nas wiadomości z drugiej ręki, od czasów A.Trzecieckiego poczynając. Jak już zostało zaznaczone w tytule, zasięg chronologiczny pracy zamyka się w granicach od pierwszej połowy XVI do końca XVIII wieku. Wznowienia dzieł Reja w następnych stuleciach, XIX i XX, podano tylko w dużym wyborze i przy najważniejszych edycjach tekstów. O układzie i metodzie opisu traktuje wstęp. Warto zaznaczyć, że przedruki pieśni podane zostały w układzie chronologicznym w celu lepszego uwidocznienia recepcji pieśni Reja. Wiele też mówią o recepcji utworów tego pisarza proveniencje odczytane z kart druków Rejowskich. Uzupełnienie pracy stanowią trzy indeksy: Chronologiczny wykaz dzieł Reja, Indeks incipitów wierszy w dziełach Reja, Wykaz kancjonałów XVI - XVIII wieku z przedrukami pieśni Reja. Praca ukaże się drukiem w r. 1969 jako tom XIII serii IBL Książka w Dawnej Kulturze Polskiej.

Z zakresu prac księgoznawczych - historii książki - wymienić trzeba następujące pozycje:

Zespół: A. Gryczowa, K. Korotajowa, J. Sójka oraz J. Szczepaniec /z Wrocławia, Bibl. Ossolineum/, pod red. nauk. prof.dr A. Gryczowej, opracowuje trzeci tom edycji "Drukarze dawnej Polski. Od XV do XVIII wieku", poświęcony Wielkopolsce i Mazowszu. Ambicją zespołu stało się dążenie do jak najpełniejszego opracowania dziejów poszczególnych oficyn tych regionów. W związku z tym sięgnięto do źródeł archiwalnych poznańskich i warszawskich. W stosunku do poprzednio wydanych tomów IV - VI jest to novum, (otychczas bowiem sporadycznie tylko korzystano

z materiałów rękopiśmiennych, opierając się raczej na przekazach opublikowanych. Do współpracy zaproszono dra J. Szczepańca, zajmującego się dziejami książki oświeceniowej w Warszawie. Ze względu na bogactwo materiału tom trzeci wydawnictwa będzie się prawdopodobnie składał z dwóch części.

Prócz tego systematycznie prowadzone są prace nad uzupełnianiem kartotek księgoznawczych, które obejmują bibliografię przedmiotową dziejów książki /np. drukarstwa, księgarstwa, zdobnictwa/.

Poza pracą zespołową Jan S ó j k a pracuje nad "Drukarstwem poznańskim XVII i XVIII wieku", a Krystyna K o r o t a j o w a - nad "Książką w Warszawie XVII wieku".

Osobną grupę stanowią prace materiałowe nad dziejami bibliotek w dawnej Polsce. Materiały gromadzone są w szeregu kartotek, stanowiących podstawę do opracowania tematów:

1. Bibliografia dziejów bibliotek w Polsce /retrospektywna i bieżąca/,
2. Rejestr właścicieli księgozbiorów,
3. Wykaz katalogów drukowanych i rękopiśmiennych.

Mgr Władysław Korotaj
p.o. Kierownika Pracowni

3. PRACOWNIA "SŁOWNIKA WSPÓŁCZESNYCH PISARZY POLSKICH"

Zgodnie z planem naukowym, głównym zadaniem zespołu w składzie dr J. C z a c h o w s k a /kierownik Pracowni/, dr F. L i c h o d z i e j e w s k a, mgr R. L o t h, i dr B. W i n k l o w a, była praca nad kontynuacją "Słownika współczesnych pisarzy polskich", którego cztery tomy ukazały się w latach 1963-1966. Przygotowywany od 1967 r. tom V ma objąć nowe hasła rzeczowe i osobowe pisarzy debiutujących po 1950 r.; kolejny tom VI zawierać będzie uzupełnienia biograficzne i bibliograficzne za okres po 1957 r. do haseł zawartych w opub-